

Η τιμή των Αγίων Κυπριανού και Ιουστίνης στην Κύπρο

/ [Βίοι Αγίων](#)

Άρχιμ. Φώτιου Ίωακείμ – Πρωτοσυγκέλλου Ιεράς Μητροπόλεως Μόρφου

Οι ἅγιοι ἔνδοξοι μάρτυρες τοῦ Χριστοῦ Κυπριανὸς καὶ Ἰουστίνη ἐζησαν στὴ μεγαλόπολη Ἀντιόχεια τοῦ Ὁρόντου, τὴν πρωτεύουσά τῃς Συρίας καὶ ἄκμασαν κατὰ τὸν 3ο αἰῶνα μ.Χ. [1] Καὶ ὁ μὲν Κυπριανὸς ἦταν ἀπὸ πλούσια καὶ ἀρχοντικὴ οἰκογένεια καὶ ἄκρως καταρτισμένος στὴ φιλοσοφία, βυθισμένος ὅμως στὴν πλάνη τῆς εἰδωλολατρίας καὶ ἐκδοτος στὴν τέχνη τῆς μαγείας. Ἡ Ἰουστίνη, ὀνομαζόμενη ἀρχικὰ Ἰοῦστα, ἦταν νεαρὴ παρθένος μὲ ἐξάισιο φυσικὸ κάλλος, κόρη ἑνὸς ἱερέα τῶν εἰδώλων, ὀνομαζομένου Αἰδεσίου.

Ἀκούγοντας κάποια μέρα ἡ Ἰοῦστα τὸ εὐαγγελικὸ κήρυγμα τοῦ διακόνου Πραῦλίου, φλογεροῦ χριστιανοῦ ἱεραποστόλου, ἐπειδὴ τύγχανε καλῆς προαίρεσης, ἄνοιξαν μὲ τὴ χάρι τοῦ Θεοῦ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς της καὶ πίστευσε ὁλόψυχα στὸν Χριστό. Ἡ πίστη καὶ ἡ ἀγάπη της πρὸς τὸν Θεὸ τὴ μεταμόρφωσαν σὲ τέτοιο βαθμό, ὥστε

ὁδήγησε στὸν Χριστὸ τὴ μητέρα της, ἡ ὁποία μὲ τὴ σειρά της ἔπεισε τὸν σύζυγό της νὰ πιστεύσει στὸν ἀληθινὸ Θεό· καὶ ἔτσι πῆγαν καὶ οἱ τρεῖς στὸν ἐπίσκοπο Ὅπτατο καὶ ζήτησαν νὰ βαπτισθοῦν. Στὴ συνέχεια, ἡ Ἰοῦστα ἀποφάσισε νὰ ἀφιερῶσει πλήρως τὸν ἑαυτὸ της στὸν Κύριο καὶ νὰ περάσει τὸν ὑπόλοιπό της βίον μὲ παρθενία, νηστεία καὶ προσευχή.

Ὁ περίφημος μάγος καὶ εἰδωολάτρης Κυπριανὸς ὁδηγήθηκε κατόπιν στὴν πίστη τοῦ Χριστοῦ κι αὐτός, μὲ τὸν ἀκόλουθο τρόπο. Ἐνας νεαρὸς εἰδωολάτρης, ὀνόματι Ἀγλαΐδας, ἐρωτεύθηκε σφοδρὰ τὴν Ἰοῦστα. Ἐπειδὴ ὅμως ὅλες του οἱ ἀπόπειρες νὰ ἐλκύσει στὴν ἀγάπη του τὴ νέα ἀποκρούονταν, ἀπελπισμένος, στράφηκε στὸν Κυπριανό, ζητώντας του ν' ἀνάψει στὴν καρδιὰ τῆς Ἰούστας μὲ τὶς ἐνέργειες τῆς μαγικῆς του τέχνης τὸν ἔρωτα πρὸς αὐτόν. Ἀφοῦ λοιπὸν μελέτησε τὰ βιβλία του, ὁ Κυπριανὸς ἐπικαλέσθηκε τὰ δαιμόνια, τὶς ὑπηρεσίες τῶν ὁποίων εἶχε ἐξασφαλίσει. Τίποτα ὅμως δὲν στάθηκε δυνατό νὰ προκαλέσει ἀμαρτωλὸ πόθο στὴν κόρη. Τόσο ἔνθερος ἦταν ὁ ἔρωτάς της γιὰ τὸν οὐράνιο Νυμφίο καὶ τόσο πύρινη ἡ προσευχή της πρὸς αὐτόν! Τρεῖς φορὲς ἔστειλε τὰ δαιμόνια στὴν Ἰοῦστα ὁ Κυπριανός, μὰ καὶ τὶς τρεῖς φορὲς ἠττήθηκαν ἀπὸ τὴν παντοδύναμη χάρη τοῦ Χριστοῦ καὶ τὸ ἀήττητο ὄπλο τοῦ σημείου τοῦ σταυροῦ, μὲ τὸ ὁποῖο σφράγιζε τὸν ἑαυτὸ της ἡ ἀγία παρθένος. Ἀναγνώρισε τότε ὁ Κυπριανός, ὅτι ἡ πίστη τῶν χριστιανῶν ἦταν πιὸ δυνατὴ ἀπ' ὅλα τὰ ἔργα τῆς δαιμονικῆς του τέχνης. Πίστεψε κι ἐκεῖνος στὸν Χριστό, πῆγε στὸν ἐπίσκοπο Ἀνθιμο καὶ βαπτίσθηκε, ἐγκατέλειψε τὴ σκοτεινὴ τέχνη του κι ἔκαψε δημοσίως τὰ βιβλία τῆς μαγείας. Στὴ συνέχεια, χειροτονήθηκε βαθμηδὸν διάκονος, πρεσβύτερος καί, τέλος, ἐπίσκοπος, σὲ διαδοχὴ τοῦ ἐπισκόπου Ἀνθίμου, καὶ χειροτόνησε τὴν Ἰοῦστα διακόνισσα τῆς Ἐκκλησίας, δίδοντάς της τὸ ὄνομα Ἰουστίνη. Κατὰ τὸν τελευταῖο μεγάλον διωγμὸ τῶν αὐτοκρατόρων Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ (285-305), τοὺς συνέλαβαν καὶ τοὺς δύο καὶ τοὺς ὁδήγησαν στὴ Δαμασκό, ὅπου τοὺς ὑπέβαλαν σὲ ποικίλα φρικτὰ βασανιστήρια. Τοὺς μετέφεραν κατόπιν στὴ Νικομήδεια τῆς Βιθυνίας, ὅπου, μὲ διαταγὴ τοῦ αὐτοκράτορος Διοκλητιανοῦ ἀποκεφαλίσθηκαν ἔξω ἀπὸ τὴν πόλη, κοντὰ στὸν παραρρέοντα ποταμὸ Γάλλο. Τὰ τίμιά τους λείψανα, σύμφωνα μὲ τὰ ἀρχαῖα συναξάριά τους, μεταφέρθηκαν στὴν πρωτεύουσα Ρώμῃ ἀπὸ παρατυχόντες Ρωμαίους ταξιδιωτὲς. Ἀργότερα ὅμως, ὅπως ἔγινε καὶ σὲ ἄλλες περιπτώσεις (ὅπως μὲ τὰ λείψανα τοῦ ἁγίου Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου, ποὺ μεταφέρθηκαν κατόπιν ἀπὸ τὴ Ρώμῃ στὴν Ἀντιόχεια τῆς Συρίας), φαίνεται ὅτι τὰ ἅγια αὐτὰ λείψανα ἐπαναπατρίζονται Μεγάλῃ Ἀντιόχεια τῆς Συρίας.

Ἡ ἰδιαίτερη τιμὴ τῶν ἁγίων Κυπριανοῦ καὶ Ἰουστίνης στὴν Κύπρο ἔχει τὶς ἀπαρχές της πιθανώτατα στὸν 13ο αἰῶνα: Τὰ ἱερὰ τους λείψανα, ποὺ βρίσκονταν τότε στὴν Ἀντιόχεια τῆς Συρίας, ἔνεκα τῆς προέλασης τῶν Μαμελούκων καὶ πρὶν τὴν τελικὴ πτώση τῆς Ἀντιόχειας σ' αὐτούς, μεταφέρονται γιὰ ἀσφάλεια στὴν Κύπρο ἀπὸ

πρόσφυγες Ἀντιοχεῖς, καὶ κατατίθενται σὲ προϋπάρχοντα βυζαντινὸ ναὸ στὸ χωριὸ Μένικο τῆς Μητροπόλεως Μόρφου, σύμφωνα μὲ τὴ μαρτυρία τοῦ γνωστοῦ τοπικοῦ μεσαιωνικοῦ χρονογράφου Λεοντίου Μαχαιρᾶ (15ος αἰῶνας). Ὁ Μαχαιρᾶς ἀναφέρεται περαιτέρω καὶ στὰ πολλὰ θαύματα, ἰδίως στὶς θεραπείες ὀφθαλμικῶν παθήσεων καὶ πυρέξεων (ἐμπύρετης ἐλονοσίας), ποὺ ἐνεργοῦσαν οἱ ἅγιοι, καὶ ὅτι ὁ Φρᾶγκος βασιλιᾶς Πέτρος Α΄ Λουζινιανὸς (1359-1369), ἐπειδὴ εἶχε θεραπευθεῖ ἀπὸ τοὺς ἁγίους, πίνοντας ἀπὸ τὸ θαυματουργό τους ἁγίασμα, κρήμνισε τὸν προγενέστερο μικρότερο βυζαντινὸ ναὸ καὶ ἔκτισε μεγάλη ἐκκλησίᾳ στὸν ἴδιο χῶρο πρὸς τιμὴ τους, ἐπαργυρώνοντας καὶ τὶς κάρες τους. Ἡ σπουδαιότατη αὐτὴ μαρτυρία τοῦ Λεοντίου Μαχαιρᾶ, ὅπως καταγράφεται στὸ περίφημό του Χρονικὸν (ἐκδ. R. M. Dawkins, *Recital concerning the Sweet Land of Cyprus entitled 'Chronicle'*, Oxford 1932, Vol. I, § 39, σελ. 38), ἔχει ἐπὶ λέξει ὡς ἑξῆς:

«Ἀκόμῃ εὐρίσκονται εἰς τὴν Κύπρον οἱ δύο κεφαλᾶδες τοῦ ἁγίου Κυπριανοῦ καὶ Ἰουστίνης, οἱ (ὁ)ποῖοι ἐμαρτυρῆσαν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, καὶ εἰς τὴν κάκωσιν τῆς Συρίας ἐφέροντες εἰς τὴν Κύπρον καὶ ἐβάλαντες εἰς ἕναν ἐκκλησοῦδιν εἰς τὸ Μένικον. Καὶ εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ Βημάτου (Ἱεροῦ Βήματος) πρὸς τὸν νότον ἔχει λάκκον, ὅπου πολομᾶ (ἐνεργεῖ) μεγάλες ἰάσεις εἰς γαρισούραν καὶ εἰς τὰς πύρεξες. Καὶ εἰς τὸν καιρὸν τοῦ ρὲ Πιερ τοῦ μεγάλου εἶχεν τὴν καρτάναν (ἐλῶδης πυρετὸς) καὶ δὲν ἠμπόρεσεν ναῦρῃ ὑγείαν· τινὲς εἶπάν του διὰ τὸν ἅγιον Κυπριανὸν καὶ Ἰουστίναν ὅπου εἶνε εἰς τὸ Μένικον κοντὰ τοῦ Ἀκακίου (κοντὰ στὸ χωριὸ Ἀκάκι)· ὁ (ὁ)ποῖος ἤρτεν καὶ ὑποποτίστην (ἤπιε ἀπὸ τὸ ἁγίασμα) καὶ παραῦθα (ἀμέσως) ἐγίανεν· εἶνε ἀλήθεια ὅτι τὸ νερὸν εἶνε πολλὰ γλυφὸν καὶ κακόποτον, ἀμμὲ θαυμαστὸν εἰς ἰατρούριαν· καὶ ὥρισεν καὶ ἐποίησαν (κατασκεύασαν) ἐκκλησίαν ἀπὸ γῆς καὶ ἀργύρωσεν τὰς β΄ κεφαλὰς, καὶ εἰς τὴν κορυφὴν ἀφῆκεν τόπον μὲ πόρτες νὰ προσκυνοῦν τὰ λείψανα.»

Τὰ ἅγια αὐτὰ λείψανα φυλάσσονται μέχρι σήμερα στὸν ὁμώνυμό τους ναὸ αὐτὸ στὸ Μένικο, ποὺ κτίσθηκε τὸ ἔτος 1846, στὴ θέσῃ τοῦ πιὸ πάνω μεσαιωνικοῦ κτίσματος τοῦ βασιλιᾶ Πέτρου Α΄ Λουζινιανοῦ. Ἐδῶ συντρέχουν ὁλόχρονα πλήθη πιστῶν, ὅχι μόνο Κυπρίων, μὰ καὶ ἀπὸ ἄλλες χῶρες, ἰδιαίτερα Ρώσων, γιὰ νὰ προσκυνήσουν, καὶ νὰ πάρουν ἀπὸ τὸ θαυματουργὸ ἁγίασμα τῶν ἁγίων. Καὶ οἱ περιώνυμοι ἅγιοι Κυπριανὸς καὶ Ἰουστίνη, ἀνταποκρινόμενοι ἄμεσα στὸν ἀνθρώπινο πόνο καὶ τὶς θλίψεις αὐτῶν, ποὺ προσέρχονται μὲ πίστιν θερμὴ σ' αὐτούς, παρέχουν ἀφθονοπάροχα τὴ χάριν τῶν ἰάσεων καὶ συνεχίζουν νὰ ἐνεργοῦν πλεῖστα ὅσα θαύματα.

Ἡ μνήμη τους τελεῖται στὶς 2 Ὀκτωβρίου, ὅποταν λαμβάνει χώραν μέγιστη πανήγυρη, μὲ ἀθρόα προσέλευση πιστῶν.